

**DUMINICA
ANUL VII.**
**VOIESCE
SI VEI PUTÈ,**

ROMÂNULŪ.

11, AUGUSTU 1863.
ANUL VII.

**LUMINEZĂ-TE
ȘI VEI FI.**

DIARIU POLITICŪ, COMERCIALE, LITERARIU.

(ARTICLELE TRAMISE ȘI NEPUBLICATE SE VORU ARDE.)

Direptoriul dīariului: C. A. Rosetti. — Gerante respunđetoriu: Anghelū Ionescu.

Pentru abonare și reclamări se voru adresa la Administratoriul dīariului D. C. D. Aricescu, Pas. Romānū No. 13.

Abonarea pentru districtū pe anū. . . . . 128 lei
Șase luni . . . . . 64 —
Treți luni . . . . . 32 —
Abonamentele începūla 1 și 16 ale fie-cării luni
Ele se facū in districte la corespondinđii dīa-
riului și prin poste.
La Paris la d. Hallegrain, rue de l'ancienne
comédie, 5; pe trimestru 20 franci.
In Austria la direcđiile postali și la agințele
de abonare, pe trimestru 10 fiorin argentū va-
lută austriacă.

Abonarea pentru Bucuresei pe anū . . . . . 128 lei
Șase luni . . . . . 64 —
Treți luni . . . . . 32 —
Unu eemplariū . . . . . 11 —
De imprimare linia de 30 litere . . . . . 24 par
De inserđiuni și reclame linia . . . . . 1 leū
. . . . . 3 lei

OSOIU

Moșiā a Statului, care s'adatū de cālūgării strāini unū omū mare.
Guvernulū aptuale a recunoscutū și recunoște prin ũacerea sa și spoliarea Statului de uā moșiā a sa, și actulū ce constituā prin faptū pe cālūgării strāini PROPRIETARI DE VECI ai averilorū nađiunii.

REVISTA POLITICA.

BUCURESCI, ¹⁰/₂₂ Augustū.

Anarhiā pretutindine! a đisū d. Panu: ecā adberatulū cuvintū care descrie starea triste și deplorabile in care ne aflāmū și'n care ne a împinsū ministeriulū notuale, spre a remaine maī multū la putere, contra voinței Adunării, și pe cātū ecēstā Adunare esiste, avemū dreptulū a dice, contra voinței nađiunii.
Este un an și jumetate de cānd d. N. Crezzulescu a luatū puterea in mână, de cāndū s'a însărcinatū cu administrađiunea țerei, de cāndū ține in mână sale sōrtea unū poporū; darū ce a făcutū unū anū și jumetate cu puterea ce i s'a încredințatū? care suntū rezultatele administrađiunii sale? ce îngrijire a avutū pentru sōrtea ecēstei țere?

Scie și înțelege d. Crezzulescu ce este unū ministru președinte alū cabinetulū, și ce însemnēzā unū anū și jumetate la putere? Mare însărcinare și fōrte gravā respunderel

A fi ministru, și a crede cā este de ajuns a ave unū portofoliū, a merge la ministeriū, a lua patru mil de lei pe lunā, a fi numitū escolințā și a dice cu îngimfare: suntū ministru, și suntū ministru de unū anū și jumetate, ecēsta este uā tristā derisive, este uā desconsiderare pentru putere, este uā nefericire pentru țorā.

A fi ministru, unū adeveratū ministru, cu consciința datorielorū sale, este a respecta legile in ființă, a fi

condusū de ideie drepte și sănătoșe, a înțelege ș'n indestula trebuințele țerei, a merge totū-de-una inainte p'ua cale netedā și largā, a prevedē tōte consecințele faptelorū sale, a se întemeia pe adeveratele interese ale nađiunii, a putē dice totū de-una: ecā ce amū făcutū astā-đi, și ecā ce voiū face māne.

A fostū ũore d. Crezzulescu unū adeveratū ministru? A înțelegeș ũore misiunea sa? a respunș ũore la indatoriri-ile sale?

Ce a făcutū unū anū și jumetate? Unde suntū faptele care se lū apere contra dreptelorū acusării cari i s'au făcutū și cari mereū i se vorū face?

Cāndū ministeriulū d. Crezzulescu a venitū la putere, care era programa politiceī sale, cari era ideieșe sale liberale? Necunosute au fost, și necunosute au remas. Ministeriū fără convicđiuni politice, fără prevedere, fără voință, un anū și jumetate a mersū din inconsecință in inconsecință, a cădūtū din rātācire in rātācire, fără a sci unde va ajunge, și fără a putea face nimicū bunū, nimicū folositorū.

In deșertū se va sili ministeriulū, slābitū și amēșitū, a ne calomnia prin đianvele sale oficiale. Calomnia, aruncatā maī cu sēmā de ũomeniș sei, nu va putē nici uā datā se'nține adeverulū și dreptatea, cari suntū și remainū cu noi, cu tōtā lumina și elocința lorū, și ne facū tari, și ne dau virtutea d'a lupta și credința cā vomū triumfa, pentru c'adeverulū și dreptatea totū-de-una au triumfatū.

Nu ne tememū de calomnie, ecā calomnia este arma guvernelorū slabe, și guvernele slabe nu meritā de cātū dispređiulū.

Noi ceremū faptele, pentru cā faptele interesēzā țera, pentru cā faptele vorū convinge țera dacā ministeriulū actuale a avutū intelligența d'a lucra pentru fericirea țerei, sau dacā, prin neciință și incapacitate, a pusū in periclu cele maī mari cestuni ș'a compromisū viitorulū ecēstei țere.

Cari suntū faptele ecēstui ministeriū?

Cea maī însemnatā îngrijire a sa a fostū d'a isbi Adunarea, d'a paralisa lucrāriile sale, d'a nesocoti voința sa.

Adunarea se presintā nainte Tronulū ș'a țerei c'ua frumōșā și liberale programā in care se cerea sincera aplicare a libertāților constituciunale și înființarea celor maī neaperate și folositoriei reforme cari arū fi contribuitū cu putere la prosperitatea țerei.

Cine nu'nțelege fōrte lesne cā dacā ministeriulū acusatū de Adunare, ishitū c'unū votū de neîncedere și cu bugetele refuzate, se retragea de la putere, pe care n'o mai putē păstra pe calea legale, și dacā Adunarea se prelungia c'unū ministriu din majoritatea care a votatū Adresa, cine nu'nțelege c'atunci bugetele s'arū fi votatū, bāncelē și drumurile de ferū s'arū fi înființatū, tōte reformele din Adresa s'ar fi pusū in lucrare, și din acestea ar fi rezultatū ordinea in financia, creditulū in țerā, liniscea in spirite, întemeiarea regimelū constituđionale și adeverata prosperitate a țerei pe uā cale regulatā și legale.

Darū ministeriulū a închisū Adunarea, a mersū cu bugete nevotate, a călcatū Convenđiunea, a strinsū imposite cu sila, s'a pusū cu arbitrarilū maī pre susū de legi și de voința Adunării, ș'a întemeiatū guvernulū personal.

Darū p'ecēstā cale alunecōșā, fatale, și care ducē la prepastie p'acel cari s'aruncā orbecē pe dinsa, a avutū ũore ministeriulū curajulū d'a declara pe faciā cā voiesce a întemeia guvernulū absolutū ș'a lua dictatura? a avutū ũore intelligența și capacitatea de a indestula trebuințele țerei și de a pune in lucrare tōte reformele ș'imbușetāțirile propuse de Adunare?

Țera scie ce a voitū și ce a propusū Adunarea; darū ministeriulū care a nesocotitū ș'a călcatū in piciorē convenđiunea și voința Adunării, ce a făcutū in unū anū și jumetate de oāndū este la putere, ș'in aceste din urmā șese luni de cāndū a închisū Adunarea? Cari suntū faptele?

Tōtā țera a fostū și este setōșā de îmbunătățiri; tōtā țera a fostū și este aprinsā de dorința d'a se vedē împinsā nainte pe calea reformelorū ș'a progresulū. Darū cari reforme folositorie s'au înființatū? Cari cestuni însemnate s'au deslegatū? Cari intere-

se publice s'au indestulatū? Ce mulțumire s'a datū dreptelorū cereri ale mândriei nōstre nađionale? Ce hranā s'a datū activității intelligenței nōstre? In fine, ce bradā s'a trasū? ce s'a semēnatū? ce s'a culesū?

Se ni se spuie ce a făcutū ecēstū ministeriū, se ni se arate faptele, ecāi țera voiesce faptele, ecāi țera cunoșce faptele bune ale Adunării, darū p'ale ministeriulū nu le cunoșce, nu le vede.

Ce însemnēzā darū ecēșū ministriu acusatū de Adunare, călcatū alū Convenđiunii, nesocotindū interesele cele mari ale țerei, invertingū-se amēșitū in arbitrarilū și slābiciune, ne-avindū curajulū a spune c'a luatū dictatura, ne făcāndū și ne putāndū face nimicū, și espundū astū-feliū la cele maī mari pericla viitorulū ecēstei nefericite țere?

Ce însemnēzā ecēstū ministeriū care n'are cu sine nici legalitatea, nici sprijinulū Adunării, nici indestularea trebuințelorū nađiunii care n'are in sinitulū seū nici persōne emininți, cu capacități deosebite, bine cunoscute in țerā spre a ridica celū pucinū autoritatea și a l' da prestigii; care n'are nici intelligența, nici voința, nici puterea d'a face îmbunătățiri dorite, reforme folositorie, faptele mari și nađionali cari se încredințeze țera cā dacā guvernulū seū nu este constituđional, celū pucinū este inteligentē, capabile, dreptū, activū?

Ce însemnēzā darū unū asemine ministeriū care se impune țerei ca uā nefericire contra voinței sale, contra legilorū sale, contra intereselorū sale?

Ecēste suntū adeveruri simțite și cunoscute de țerā, și pe care cel maī zelōș și maī ingenuchiaș aperiatori ai ministeriulū nu le potū combate cu logicā și cu dreptate, pentru cā n'au și nu potū se puie nainte nici uā faptā, nici uā îmbunătățire, nici uā reformā pe cari Adunarea le a cerutū, pe care țera le așteptā, și pe care ministeriulū nu le a făcutū.

Desprețū pentru, țerā și Convenđiune, abuseri și ilegalități, arbitrarilū și slābiciune, inconsecință și neputință, nelucrare și peire, și precumū a đisū d. Panu, anarhiā pretutindeni, ecā faptele, ecā administrađiunea ecēstui ministeriū. Radion.

REFLESIUNI ASUPRA ORGANISĂRII INSTRUCȚIUNII.

Organisarea instruciunii, dacā trebuie să împlinescā in dōitlū scopul de a respindi luminele in tōte clasele societāții și de a forma ũomeni superiori fără cari popularisarea învōțiāturei este imposibile; cu alte cuvinte, dacā prin instruciune ș'i propune cine-va să dea nađiunii educađiunea morale și intelectuale, este una din problemele cele maī dificilē; cunoscințe solide și variate, insocite de uā intelligență superiorā și de integritate de caracterū suntū condiđiuni necesare pe cari trebuie să le împlinescā ori cine se însărcinēzā de a organisa instruciunea, și nu sciū care din ecēste douē condiđiuni este maī dificile de indestulatū, celū puținū la noi. La soluđiunea ecēstei probleme care devine la noi și maī dificile din cauza desorganisării totali a instruciunii, pot conduce douē modē: uā organisare din nou, făcāndū abstractiune de totū ce esiste astāđi, sau separarea succesivā a defectelorū organisiării actuali. Modulū ecēstui prin care singurulū s'arū putē pune și la noi fundamentele unei instruciuni nađionale, ar presenta la începutū inconveniente grave din cauza instruciunii brusce a sistemēi actuali de instruciune. Reguliri parțiale și reforme succesive a ecēstui din urmā, fără a ave in vedere unū planū determinatū, nu numai cā ar fi nisce paliative cu totulū pre care, darū in cā și vātāmā, facū ca desorganisarea să crēcā, precumū faptele o constatā de cātū-va anū incoșe, de cāndū necontenitū se facū modificări in sistemulū scolasticū, care n'au avutū altū efectū de cātū a aduce școale in starea lorū actuale. Uniculū miđloc de scāpare mi se pare celū d'anteiū, ecācā ca uā comisiune compusā de ũomeni serioș și cel maī capabil, de bunā credință și devotaș interesulū instruciunii, să fī însărcinatā a forma unū planū solidū și rađionale de învōțaturā și a lū pune in lucrare începūdū chiarū cu anulū scolasticū viitorū. Planulū celū nou va putē indatā fi aplicatā la instruciunea primariā și la cea superiorā; in cātū despre instruciunea gimnasiiale, ecēstā va fi uesive modificatā, pinā cāndū in cursū de douē treți sau celū multū patru anū,

FOIȚA ROMANULUI
ŐMENII ONEȘTI.

PARTEA A PATRA.
LXXVIII.

Fidele ingajamentului de deminēta, Henri de Lortigues, sēra la șēpte ore, era la cafeneaua Cardinal. La unū semnū ce-i facū bāiatulū, se sculā și ilū urmā fără a dice nimicū. Ușia pe unde eșisērā închidūnd-se după dinșii, se aflārā in tr'unū coridorū strimptū reū luminatū, alū cārui terimū inclinātū descria uā elipse in giurulū unei construcđiuni de cărāmidā. După ce trecūrā douē din trei părți ale ecēstui coridorū, suirā cinci șese trepte pe uā scarā ce da in uā galeriā spațioșā ai cărīl pāreți eraū cāptușīți c'ua frumōșā lemnāria de stejārū.

Fia-care din cadrurile lemnāriei era uā ușiā; darū așā de bine ascunse incātū celū maī îndemānicū furū ar fi trecutū de douē-șeci de ori in điva mare fără a propune esistința lorū. Se-

parate unele de altele prin stālpi de ordine doricā, ecēste cadruri eraū d'ua elegante simplicitate. In centrulū fia-cārui din ele era unū capū de animale fantasticū, de formā bizarā, incongiuratū d'ua cununā de ramuri de stejārū și de ederā impletite, cu măiestriā sculptate in lemnū.

Ajungūdū inainte celū d'alū treile compartimentū bāiatulū de la cafenea se opri. Fācu semnū lui Henri se se de la uā parte și se tacā; apoi apēsā cu degetulū pe limba unū capū de chimerā, care, cedindū presiunii, se aplecā cu cāte-va centime-tre și reveni la locū indatā ce degetulū n'o maī apēsā.

Uā ușiōrā scrițāiturā se auđi. Capulū de chimerā lunecā la drēpta și in deșertulū ce lāsā elū apāru uā figurā de femeii.

— Al d-ta estī domnule Adolfū? đise ea bāiatului. N'al sunatū ca totū-de-una și me temeām se nu me fīū înșelatū. Așteptā unū minutū, deschidū indatā.

In adeverū, ferestruia acea-a se

închise și numai decātū cadrulū in-tregū dislocāndu-se la rāndulū seū, se deschise ca se trecā cei douē ũomeni.

— Cumū? nu estī singurū, domnule Adolfū? đise femeia vedūdū pe oficiāriulū de marinā.

— Nu; darū nu te teme de nimicū, frumōșā Pompettā, respunșe bāiatulū; cunoscū pe domnulū și respunđū de elū. Bine-voiesce numai a preveni pe dōmnā cā doresc a-i vorbi. Și fi-indū cā d-șiorā Pompetta pārea a esita, d. Adolfū invinșe tōte scrupulele se le prin unū semnū fōrte simplu, darū d'ua elocință nerestabile, care consistea a face cu degetele gestulū numerării hanilorū.

In tōte limbele, ecēstū semnū se pōte traduce: „Ţăcere!... Suntū bani de cāștigatū.”

Este de presupusū cā d-ra Pompetta așā înțeleso, ecāc in maī opuse nici uā resistință, se dede la uā parte ca se laso se trecā oficiāriulū de marinā, și indatā ce inđiā închise ușiā.

Adolfū și Pompette schimbarā in anticamerā cāte-va cuvinte incōtū, ru-

garā pe d. de Lortigues a aștepta unū momentū și dispārūrā printr'ua ușiā închisā prin tapițeria.

Pampette reveni indatā și introduce pe d. de Lortigues in tr'ua camerā pătratā, jumetate budoarū, jumetate salonū, d'ua eleganțā rarā.

In momentulū cāndū in trā, auđi uā voce femeieșcā pronunțāndū c'unū tonū imperiosū ecēste cuvinte:

— Oțāresce de primesci seū nu; trebuie se se șifșeșcā la unū felū; mi s'a uritū așā. Așā darū decide-te.

Vocea femeieșcā tacu. Ușiā care era numai crepatā deschidūndu-se de totū, Henri se aflā in facia unei femeie a cărīl figurā era tare ciupitā de versatū ca fagurulū unei albine de gāurele.

Inainte d'a fi astū-feliū desfigurātā, acea femeii fuseso fōrte frumōșā. Ovalē perfectā a figurēi se le, regularitatea, fineța trāsūrelorū se le, suavitatea liniilorū gitalūl cārū umerū, frumuseța perulū seū nu lāsā nici uā îndoințā despre ecēsta. De și d'ua mare simplicitate, toeleta sea era d'unū gustū perfectū și maī aleșū de minune

apropiatā taliei se le mlādioșo, elegante și plinā de voluptāți atrăgātōrie.

Nimicū nu egala micimea piciorulū seū, de nu aceea-a a mānelorū se le supșiri, maī așā de albe cā și dinții seī cari eraū tare frumōși.

Astā femeii era Blinda.

Ea primi pe Henri cu politețā, cu încāntātōria familiaritate se distinge persōnele din societatea cea mare. Dup'ua ușiōrā salutere din capū:

— M'au revenitū, đise ea lui de Lortigues, cā doriai a-mi vorbi, domnule.

— In adeverū, dōmnā, đise Henri inlināndu-se.

— Bine voiesce, atunci, a-mi face cunoscutū obiectulū dorințelorū d-tele, și crede cā de-mi va fi cu puțință a-ți fi agreabile, sum cu totulū dispusā la ecēsta.

— Nu potū, dōmnā, đise Henri, decātū a-ți mulțami de bunā-voință d-tele, și sperū cā vei scusa modulū ũore-cumū neobićnuitū cu care cutedū a me presintā inainte d-tele, cāndū voi sci motivulū vizitei mele. Astā demi-

se se introducea cu totul sistema cea nouă. Cestiunea financiară nu va turbura pe nimeni; căci nu se cere multă ca să vedă fie-care, că budgetul școlastic actual este de ajuns și după o organizare rațională a școlilor. În adevăr, nu mi se pare uă măsură financiară pre bună, de a conserva catedre numai în interesul acelor care le ocupă; încă mai puțin de a crea catedre noi, numai pentru a îndestula trebuințele acelor care, venind din străinătate cu pretențiuni în genere puțin fondate, înse mari, refuză locurile vacanți care pe urmă totuși sunt ocupate de omeni cari nici trebuință, nici capacitate n'au, pe la 80 de stipendii cari studii în străinătate costă peste 16,000 galbeni, pe an, și poto jumătate din ei au toate mețiile spre a studia singuri, unii din ei posedând chiar avuție mari în apele capitale.

Instrucțiunea primară nu va prospera nici uă dată, pînă cîndu profesorii nu voru posedea ei însuși cunoștințele convenite și garanție pentru capacitatea lor de a respîndi lumina. La cele mai multe cazuri instrucțiunea această este încredințată la omeni cari nici studiile gimnasiale nu le au terminat, sau dacă le au terminat, însă într'unu modu foarte mediu. Cari au mețiile cele mai greșite (acești o știu din sperință proprie) despre științele pozitive și de multe ori nici cele d'instelui elemente nu le cunosc și cari încă limba și istoria țerei nu le au studiatu pe base ceva mai solide. Apoi se sere de la același individ să profese obiectele cele mai diverse, științele, limba, istoria, etc., unu defect care vatemă și organizarea gimnasiale și despre care voiu trata și mai tîrziu, precum și despre calitățile și modulu numirii profesorilor.

Insucțiunea secundară, și mai în parte cea gimnasială, este basea instrucțiunii, basea dezvoltării intelcțualei într'ua țară. Gimnasiulu este destinațu să dea junioru cunoștințele necesare în ori ce clase a societății voru trăi, să le dea aptitudinea de a face mai tîrziu studiu special, se're prepare la respîndirea luminelor în instituțiunile primare. Fără gimnase bune nu vomu pute nici uă dată organiza instrucțiunea primară, nu vomu ave nici uă dată juri cari se se gîndescă mai seriosu la studiu special, căci chiaru dacă ar fi unii dispuși la această, nu voru fi preparați, le voru lipsi fundamentele. De aceea, și vedem în toate țilele juri cari se duc în străinătate ca să facă studiu special, că întâmpină dificultăți, pentru că la timp, pe cătu au fostu în gimnasiu, nu au obținutu noțiunile necesare, ca să fiă apti a înțelege dezvoltări mai întinse cari se predau la facultăți. Ce rezultă de aci? că juri ne mai putîndu atunci să se apropie noțiunile cari le lipsesc, fără a reincepte studiu gimnasial, siliți pe de altă parte să termine studiile speciali, încercă memoria cu uă multime de obiecte noue pe cari intelgința nu este în stare să le digere; această din urmă se tempește și în locu de a se forma omeni învețiați și

serioși, remanu ca nise macine cari încetază de a funcționa, îndată ce memoria nu va pute implini absența raționamentulu.

Unu gimnasiu de optu ani, de la cari scolarii esu în etate forte înaintată, în care se predă dupe programă matematica superiōriă, fizicā superiōriă și în genere totu ce este superiorig, în care unulu și același profesoriu predă mineralogiu, botanică, geometria etc; altulu limba latină, română, istoria, geografă, aritmetica, geometria, și cine mai scie ce, gimnasiu cu cursuri facultative, unu gimnasiu în care scolarii au trebuințu să facă studiu practice de ingeneră ca să potă practica artea această, după principiile unor omeni influenți în ale instrucțiunii, de la cari scolarii esu fără gramatică, și fără geometria, unu gimnasiu fără esamen de bacalaureatu obligatoriu, fără administrațiune și direcțiune inteligentă, fără controlare, seri/să este unu gimnasiu monstru unicu în felulu lui în tota lumea civilizată.

Studiu gimnazial bine aranjate nu potă dura nici uă dată mai multu de cătu șese ani, astufelu încatu juriu elevi cari le termină se nu aiba mai multu de cătu 16—18 ani masimumu, dupe cumu se vede și în alte țere. Aceste studiu prelungite mai multu, începă a deveni uă sarcină pentru scolarii cari acumu începă a se gîndi la viitorulu lor și la cesțiuni social; acesti, înaintîndu în etate, este natural, că voru avea și pretențiuni mai mari, în genere incompatibil cu regulile unu gimnasiu bine organizatu. Apoi nu este de locu favorabile la progresulu instrucțiunii de a întrebuița la studiu elementaric timpul celu mai frumosu, de la 18—24 ani, pentru studiu academic și special, timpul celu mai potrivit pentru fie-care omu, ca să se prepare cariera, ca se si formeze viitorulu, la care activitatea intelectuale se află în cea mai mare vigore. Întârziindu cineva peste măsură cu studiile gimnaziale, Zetulu pentru învățatură incepe a se incucina, activitatea slabesc, și ceea ce în starea normală a lucrurilo aru face în cinci seșe ani, acumu nu mai potă face nici într'unu timpu îndoitu, și atunci chiaru într'unu modu mediu.

Literilor și științelor trebușe se dea în gimnasiu aceeași dezvoltare, astufeli în cătu scolarii negreșitu nu voru fi speciali în aceste studiu, daru să abia cunoștințele necesare din totu, ca să se potă mai tîrziu ocupa în speciale și cu avantagi de unu studiu determinat. Nici nu potă unu omu cu rațiune sănătōsă să pretinđă, că unu matematicu se medicu n'are trebuințe de ore-care cunoștințe de literē, sau că unu legistu seu literatu se potă scuți de a face ore care studiu în domeniulu științelor esacte; matematiculu s'aru afla atunci în mare incurcatură,

teai afla lingă mine uă recomandatiune mai bună, respunse ea suridînd. D. Francis este unu omu detalentu, în numele căruia ori cine este totu-de-una bine-venitu la mine.

Apoi adresîndu-se unu omu întinsu p'ua canape:

— Azolan, fi dise ea c'unu aeru d'auritate aprōpe insolinte, eondu pe domnu în salonulu celu mare unde se află d. de Forli.

După această Blinda salută cu grațiositate pe oficiariulu de marină și merge de seđu p'ua sofa ling'ua june fetă de 15—16 ani.

Acea încântatoriă copilă convorbăia încetu cu unu june fără barbă, blondu și fragedu ca uă rosă. Elu avea acralu timidu, strimtoratū, și stă așă do țepenu în hainele sele în cătu părea împaiatū. Frumōsa sea conspiciă părea, din contra, forte în voiă și forte jocurōsă. Dacă vorbiau de amorē, — lucr ce e probabil, — ea negreșitu deschidea vorba, daru asta nu era nicu unu reu, căci erau fidațați unulu cu altulu d'ua luna.

de aru vrē se compue unu opu cătu de micu, seŭ de s'aru afla într'ua societate, unde se vorbesce despre expedițiunile cruciațorū, seŭ despre clasiu latin seŭ eleni; legistulu aru pretinde că omorul se potă face numai cu arme, eru nici uă dată prin otrăvire cu vre uă substanție vegetale seŭ minerale, și aru ave necontenitu trebuința de unu matematicu, ca se calculede dreptulu ce i revine de la clienții se; judecatorulu s'aru influența la decisiunile sale prin sonoritatea aurulu, prin lumina fulgerulu, prin fenomenulu naturale alu eclipselor, alu cutremurorū, ale cărorā causă și efecte nu le cunōsce. De aceeași ideeia unei bifurcațiuni în studiile gimnasiale a fostu una din cele mai nenorocite, absurde chiar, și, desaprobată de toti omenii serioși și cu cunoștințe solide, n'a fostu introdusă de cătu în Fancia și aci numai de unu ministru de instrucțiune inspiratu de această idee. Ne potem socoti fericitu că pînă acumu uă asemenea sistemă n'a fostu admisă la noi, ceju puțin într'un modu stabil, și se sperăm că vomu fi și pe viitoru alatu de prudinți spre a nu impiedica alatu prin introducere de nise mēsurē de felulu acesta, conduși numai de unu spiritu superioriciale de imitațiune, din nenorocire prea comunu la noi; și negreșitu, dacă unu ministru francez, despărțindu științele naturale de cele-alte științe pozitieve, aru avea idee și mai bisară de a introduce în gimnasiu uă trifurcațiune seŭ uă polifurcațiune, nimic nu pe aru mai opri atunci de alu imita la aceste dispozițiuni ridicole.

Limba latină (la noi în paralelu cu limba română, elenă, francesă, și germană, desemnu liniaru, istoria, geografă, religiunea, matematica, noțiuni din științele fizice și net rali), suntu studiile gimnasiale admise în toate țările; daru toate trebușe se fiă obligatorie, nimicu facultativu într'unu gimnasiu. Limba italiană și germană, cu cursuri facultative la noi, aducū numai turburare în administrațiune școlie. Unu abuzu de timp se pare a fi că, după organizarea actuală limba elenă și istoria naturale suntu dispuse de cinci ori pe săptămână, pe cîndu alte studiu mai serioșe se predau numai de trei ori. Instituțiunea supleantilor la noi a fostu asemenea puținu rațională și presupunem ore-care inesațitate la implinirea datorielorū, din partea profesorilor din clasele inferiōre cari aru ave facultatea de a se absentă, ca să potă fi suplihiți.

Dacă suntu bine informatu, această sistemă a trebuitu se înceteze și în Franția înca de-la anul 1862, după unu decretu anterioru.

Individulu căruia Blinda îi dedese ordinea d'a conduce pe Henry de Lorigues la comitele, putea fi de 40—45 de ani, daru părea că are mai multu de seșe-deci. People se le înfațe, vinețe, fruntea sea lucitōriă și buzele sele atârnatōrie aretau curatū că desfrinarea ilu minase.

Elu se scuță fără bună voiă, ca unu omu care se supune pentru că nu potă face altu-feliu, și după ce se rădică a lene, dise lui Henry căscăndu cătu putea: Vino cu mine, domnule.

Henry, ocupatū a considera pe fetă cea frumōsă, se întōrse și urmă fără a dice nimicu pe seniorulu Azolan.

— Lapedă-ți pelăria, fi dise acestu-a intrăndu într'unu feliu de vestiaru ce precedea salonulu celu mare.

— Pentru ce asta? dise Henry.

— Pentru că nu este permisū, după regulamente, a intru în sala de cărți de cătu cu capulu descoperitu.

Henry alina pelăria sea d'unu cutu în părete și aruncă totu d'ua dată ochii asupra straniului seŭ cicerone la care pin'aci nu luase seina.

Trebuința de a se instrui devenindū din și în și mai simpțibile, ori ce omu cu rațiune sănătōsă va recunōsce că numerulu gimnasiilor în țera noastră este încă departe de a respunde l'acești trebuință; pe lingă această, complectarea gimnasiilor, este de prima necesitate, pentru că ingramădirea unu mare numărū de scolari în clasele superiōre în numeru mai micu de cătu cele inferiōre, devine uă pedică pentru progresulu învețeturēi. În adevăr, pentru unu cursu gimnasiale nu este destulu, precum aru fi tolerafū pentru cele facultative, ca profesorulu să-și facă lecțiunile sale, dāndu numai esplucațiunile convenite: trebușe ca se asculte și pe scolarii seŭ, ca se vadă dacă acesta lu a înțelesu și este în stare să comunice altuia ideile sale. Cu cătu scolarii vinu mai adese în contactu cu profesoriu, cu cătu au mai adese ocaziune de a-și esprime ideile și de a se exercita prin urmare la studiu serioșe, cu atātu progresulu este mai asicuratū. De aceea numerulu scolariilor unei clase gimnasiale nu trebușe să treacă peste trei-deci, celu multu patru-deci, daru gimnasiulu nostru unde numerulu lorū în unele clase a fostu 70—90, unde rindulu fā căru scolaru de a spune lecțiunea, de a se esprime ideile înainte unu omu capabile de alu critica și alu îndrepta de erori, vine potă la trei luni uă dată, adică de trei ori în cursulu unu anu, ce avantagi se așteptă? progresulu nu devine ilusoriu? și apoi inconviniēntulu această esiste de cătu va anu la noi și nimeni nu ia mēsurā spre alu înlatură.

Una din condițiunile pentru progresulu studiilor este capacitatea profesorilor, pentru această se ceru omeni speciali în fie-care studiū. Uă dispozițiune, aceea de a ingramădi uă multime de obiecte la unu profesoru unicu, mi se pare a fi puținu avantagiōsă. Pe cîndu este dificile de a gāsi unu omu cu cunoștințe solide în una din ramurele învețaturēi, cumu se potă cere d'acela-și omu să fiă perfectu în mai multe șoințe, de multe ori cu totulu streine între elb, precum limba latină, geometria și botanica. Daru dacă această este imposibile, atunci suntemu siliți să admitem, că un profesorū însărcinatū cu mai multe și diverse obiecte, care potă fi perfectu într'unu seŭ done din ele va fi în genere mai puțin de căt medioru la cele alte; și ce va resulta din această mediocritate? că scolarii se voru forma în unele obiecte, eru în altele nu voru țuveda nimicu, seŭ, ceea ce este și mai rău, voru căștiga ideile greșite. Așertūnea că pentru clasele inferiōre se ceru numai cunoștințe elementaric, nu potă justifica

Costumulū lui Azolan nu eră mai puțin straniu decātu persōna sea. Hainele de pe dinsulu eră unele pre lare altele pre strimple și scurte; rōse pînă la urdele. Camēșia eră ruptă.

— Cîndu, dise Henry după ce-lesămină din capu pînă în picioare, astui omu, cu lōtă distrāmărea sea, au-i lipsesce ore care distincțiune. Este ore-care mindria în căutatura sea și liubagiuļu seŭ nu este de locu vulgaru. Dașiū cuteđă... s'apoi de ce nu? Ierta-me, domnule, fi dise elu, daru fiindu că viiū pentru prima oară aici și, prin urmare nu cunōsce deprinderile casei, asiū vrē se te întrebū dacă nu ai se reclami vr'ua plată de intrare?

Nimicu, respunse Azolan; cu toate astea, adause elu, de-ți va plăcē a da ceva pentru d-ra Pompeta, care-ți-a deschisu ușiā, m'asiū însărcinā a-i duce.

Henry scōse din punga sea uă monetă de aurū și i-o dede.

— Multămescu pebtru dinsa, dise Azolan, ai căru ochi se înfațără ca

acești mēsurā, căci cu noștințele acele fie și elementaric, trebușe însă se fiă corecte și sănătōse, daru cu cătu cunōștințelorū unu profesorū într'ua sciință este mai restrinsu, cu atātu ideile sale suntū mai confuze și mai greșite, și totu astu-feliu le va comunica și scolariilor se.

Doi profesori de limbă latină și română, doi de istoriă și geografă, doi de matematică, câte unu de limba elenă și germană, doi de limbă francesă, câte unu de desemnū și religiune doi de științe fizice și naturali; peste totu 14 profesori, fā-căre cu cunoștințe solide în specialitatea lui, voru forma numerulu complectū în locu de 24 profesori actuali, unu numeru esorbitantū care nici într'unu gimnasiu nu esiste; și apoi nu este de înțelesu, pentru ce această ingramădire de profesori într'unu gimnasiu, pe cîndu în belē alte lipsesc profesori? Uă economiā considerabile, provenindū din reducțiunea acestui numeru mare de profesori ar permite statulu fāre cheltuielē noue se procedă la organizarea altorū stabilimente de instrucțiune de uă mare urgință: școle reale, de comerțiu, superiōre, norme etc. și profesori supra numerariū din colegiu ar gāsi uă ocupațiune în aceste stabilimente noue.

Esamenēle de bacalaureatu, obligatoric pentru acei cari termină studiile gimnasiale, și singure proprie a procura certificate școlastice, afarā de diplomele facultăților și a școlorū superiōre, dau posesorilor acelorū certificate dreptulu de a fi admisi la aceste din urmă instituțiuni specialē și la deschidū intrareā la cariera administrativă. În privința această, uă lege de admisibilitate ar fi forte importante, urgente chiar. Cu toate acestea, trebușe se recunōsemu că desorganizarea actualē a școlorū nu potă fi atribuită în tota integritatea ei lipsei acelei legi de admisibilitate, precum multu o pretinđū; uniculu efectū alu acestui cause ar fi micșorarea numerulu scolariilor, dacă administrațiunea gimnasiului și-ar propune se implinēscă cu strictitate datoriile sele. Daru bunetatea unei instituțiuni să ore în numerulu scolariilor? și unu gimnasiu desorganizatū cu patru sute scolari ar fi mai de preferatū decātu unu altu c'unu numeru pe jumătate de scolari, însă biro constituitū?

Administrațiunea gimnazială concentrată în persōna rectorulu este punctul de căpetenie alu acestui institutu. Unu rectorū care însuși să fiă profesorū, activū, instruitū, sperimentatū, omu de caracterū, prin urmare stimatū de colegiū se, respectatū de scolari, pre-

doi cărbuni la contactulu astui aurū și lăndu-lu cu aviditate ilu puse în businariū cu buturiā. — Cine scie? murmură încetū, cu asta voiū sparge potă banca!

Aste diverse sensațiuni ale lui Azolan nu scāpară din vedere lui Henry și lu făcura a aventura uă cestiune pe care altumintre n'ar fi cuteđatū potă a o face.

— Ancă unu cuvintū, fi dise. De multu anj n'am veđutū pe d. de Forli și se potē ca se nu-lū recunōscū; fi-vel așā de bunū ca se mi-lū areți în persōnă.

— Bucurosū, dise Azolan și deschidū ușiā salonulu după ce s'aruncă ochii într'insa, dise marfarulu-lu: „Vedeți mēsa de lingă ferēstra a treia din dreapta?”

Forte bine.

Domnulu celu cu barbă negră, ocupatū în astu momentū a mesteca cărțile este d. de Forli.

Multămescu de îndărture, dise Henry, și lășandū pe ciceronele seŭ, intră în sală.

(Urmas pe poi-mano.)

Clement Rencu.

sintă garanțe destule pentru prosperarea institutului; eru unu rectoru inertu, incapace, de rea credință, care tolera totu, pentru că nu scie ce se o-prescã, ar paralisa silințele cele mai conștiincioase ale profesorilor și ale autorităților scolastice superioare. Autoritatea rectorului la tôte cãte privescu administraținea gimnasiului, admiterea sau depãrtarea școlãrilor etc. trebuie se fiã absolutã, temperatã numai in impregiurãri cari atingu pe profesori prin cooperarea acestora. Numai in modul acestã, precumã se procede ș in alte țere mai luminate, adicã prin înalțarea autorității a rectorului, scõla pôte se se ție in stare bunã.

Trebuința de a studia științele exacte și aplicațiunile lor devenindu și la noi pe fiã-care și mai mare, exige formarea de scõle speciali și practice. Fundarea unei scõle de conductoru, in loculu celei ce pörtã numele pomposu de scõla și facultate de ingineriã, este multu de doritu; daru condiținea su cesului acestei scõle ar fi neapãratu admiterea numai de școlari cari au terminatã cele șese clase gimnasiului, mai bine încă cari voru fi depusã esamenul de bacalaureat. Acea-și condițiune ar trebui se se cerã și pentru admiterea la scõla militarã; daru atunci ar trebui ca și studiile teoretice din acestã scõla se fie multu mai superioare și mai solide. Scõla de medicinã se aflã in aceleași condițiuni, și nici nu va pute in altfelu se se transforma vre uã datã in facultate de medicinã. Cu câtu aceste diferite institute se corespondu mai bine între ele și prezintă cea mai mare armoniã, cu atât mai multu este asicuratã progresul inveciãturii, și cu atât mai mare viitorul voru avea aceste scõle. Scõlele speciali și superioare trebuie se fiã astu-felii organizate, in câtu junii cari voru fi terminatã instruciunea secundariã in gimnasiu sau in scõle reale, se gãsescã in cele superioare uã urmare a studiilor lor, fãrã se fiã siliți sã perdã timpul revenindu la obiecte pe cari le au studiat mai înainte. Acestã dispozițiune ar aduce și Statul economie insemnatã! pentru că nu va mai avuã atunci trebuința se fiã n scõlele superioare și speciale caedre gimnasiuale. La organizarea diferitelor scõle trebuie se se oservo multu, ca nu cumu va prin motive apariții de economiã sã se impune mai multe intr'una, cea ce in genere și succesul scõlelor lã impediã și economia o face ilusoria. Astu-felul, de esemlu, scõla actuala de ingineriã nici uã datã nu va pute fi unitã cu facultatea de sciințe, fãrã ca amindoue se fiã paralizate; scõla mistã care ar resulta nu va sta nici la înalțimea unei facultăți de sciințe, nici nu va pute se formeze ingineri.

Fundarea unei universități la noi este chiaru uã chestiune de onore. Nu esiste in tötã Europa nici unu statu, micu sau mare, care se nu posede unu sau mai multe asemenea institute. Inceputul unei facultăți de dreptu existe; n'arũ lipsi de câtu câte-va cursuri de matematicã și de sciințe fizice, precumũ și de literaturã, pedagogiã și filosofiã spre formarea celor alte doue facultăți de sciințe și de literã care cu timpul voru fi perfectate. Facultatea de medicinã o astu-pãmũ de la scõla de medicinã, cându acesta va lua uã mai mare dezvoltare. Constituținea raționala a acestor doue facultăți (matem. littere) va implini totu de uã datã și serviciul unei scõle normale atâtu de necesariã la noi.

Lipsa de scõle speciale și superioare necesitã trimiterea de juni in alte țere spre a termina studiile lor; statul însuși luãndu inițiativa, inlesnesce acestor juni mijlocele de subsistiință, acordându subvențiunii. Nu-mã voiu propune aci se espuii condițiunile ce trebuie se implinescã stipendistii, aceste condițiuni se înțeleg de sine; voiu numai se oservũ, cã statul nici uã datã nu trebuie se acorde stipendiu mai multu de câtu pôte dupã terminarea studiilor se întrebunjeze, plecãndu din principiul cã atâtu juni fãrã mijloce cari studiu cu cheltuiala Statului iãu neapãratu cãtre acestã obligațiunea de a-i servi, câtu și Statul are cãtre dãnșii îndatorirea de a le asigura viitorul. Dacă statul are astã-și trebuințã de șerzã se oservũ cinci-spre-șecẽ omeni speciali, cã se formeze sau se completeze stabilimentele de instruciune și vrea se pro-

cede intr'unu modu naționale, negreșitũ nu va trimite in strãinãtate 60 sau 70, cea-a ce și cheltuiei de prisosu ar aduce și ar lãsa dupã terminarea studiilor unu mare numeru de juni pe drumuri, sau spre a fugi de acestu incoveniinte, statul ar fi silitu sã creeze atunci posturi, noue, cea ce ar mãri inã și mai multu cheltuelele, pentru acestã este destulã ca se fiã trimisi câte doui sau trei celu multu de fiã-care specialitate, eru nu ca astãlũ uã multime pentru dreptu, pe cãnd alte specialitãți nu sunt de locu prezentate. Statul trebuie se se încredințede peste totu cursul studiilor stipendistilor sei, cã acestia facu studie seriose, fiã-care in felulu lui și cã prezintã garanțe pentru utilitatea lor pe viitoru, cerãndu cu cea mai mare rigurositate implinirea datorielor lor cãtre stat; erã acesta fi va in-trebuința dupã terminarea studiilor lor, pe fiã-care la loculu lui; dãndu la astu-felii ocaziune de a-și exercita activitatea fiã-care in specialitatea sa, și in modul acesta progresul va fi asicuratũ. Pe lângã acestã, statul pôte dispune de câte-va stipendiu de incuragari pentru junii cari s'arũ fi distinsũ la înveciãturile lor, daru asemenea stipendiu nu voru pute atrage nici unu felu de obligațiune reciprocã. Stipendiele de incuragari, in numerozitate limitatã, voru subsiste totũ d'una; darã cele obligãtorie trebuie cu timpul sã impuțineze și chiaru sã înceteze uã datã cu totul, cându instruciunea teoreticã și practicã va a-junge și la noi uã dezvoltare suficiente. Înã uã observãro in privința stipen-delorũ acordate la junii cari facu studii gimnasiuale in țeri streine, cã aceste ar trebui sã fiã suprimate cu totul; cãci nu numai cã sunt cheltuiei per-dute și vãmãmãtore chiaru instroinãndu astu-felũ pe juni din copilãria lor, sãlgerãndu in ei ori ce simțimẽtu de naționalitate pãnã chiaru și conștiința limbii țerei, ci încă ne aducũ și desonore; pentru cã prin asemenea mesuri condamnabile chiaru pentru particulari, ne arãtãmũ disprețulu ce amũ purta noi inșine pentru instituțiunile nãstare; cãci gimnasiu avemũ și nu trebuie de câtu se le organizãmã mai bine, ca sã aducã aceleași rezultate ca și gimnasiile strãine.

Uã multime de instituțiuni private esistã la noi care-și propunũ asemenea sã concure la respãndirea luminelor. Dupã principiul adoptatã la organizarea instituțiunii, aceste institute trebuie sã fie supuse la uã veghere seriãsã și de aprãpe din partea autoritãților scolastice superioare, ca nu cumva se degenerate in stabilimente de speculațiune materiali; remãnãndu educațiunea olevelorũ ca unu obiectu cu totul secundariu. In alte țere, unde cultura este mai înaintatã, asemenea speculațiuni sunt divulgate mai curãndũ sau mai târziu și instituțiunile cadu de sine. Mai înainte de tôte ar trebui sã se șefi stabilimentelor sã preziste prin conștiințele, prin capacitatea și moralitatea lorũ garanțe îndes-tulatãore pentru succesul morale alu întreprinderilor; nici n'arũ trebui sã se acorde direcțiunea unu institutu privatu de câtu numai la profesori recunoscuți de stat, sau la omeni cari pot proba, cã au facutu, studie regulate gimnasiuale și mai cu semã academice și in genere cã sunt omeni de sciință; in altu-feliu acei șefi n'arũ fi de câtu nisse antreprenori speculanți cari nu facu de câtu a contribui la demoralizarea junimii.

Uã chestiune principalã in tötã organizarea scolasticã este numirea profesorilor și condițiunile ce trebuie sã implinescã. Ca sã pötã cineva profesã bine, trebuie ca mai înainte sã fiã studiatã bine, și de aceea ar fi condițiunea sine qua non pentru unu profesorũ la ori ce scõla, ca se fie trecutũ gimnasiul și sã pötã proba, cã a facutu celu puținũ duoi ani de studie academice (se înțeleg, cându acestea voru fi înființate și la noi) fiã-care in specialitatea lui, uã mesurã care va garanța și urmarea cursurilor facultãților. Junii cari, terminãndu gimnasiul și esamenul de bacalaureat, și facẽndu cãți-va ani studie academice, aspirã la profesoratũ (sau și la dobãndirea unei funcțiuni publice òre-care) ar trebui se fie obligãti a depune unu esamenũ forte rigurosũ, și numai uã notã bunã obținutã la acestu esamenũ

precumũ și la bacalaureatũ sã le de dreptul de a pretinde la catrede publice. Acestu esamenũ nu pôte fi ca pentru toți aspiranții; acei cari se destina la instruciunea gimnasiuale și superioarã trebuie sã de probe de conștiințe mai întinse și mai solide de câtu acei cari preferã instruciunea primariã; asemenea va trebui ca aceste esamene sã aibã uã direcțiune indoitã, unul din ele avãndu de obiectu principale istoria și literatura, erã celu altu matematicã și sciințele fizice, dupe cumũ va fi specialitatea la care se destina candidatulũ. Aci nu me pötũ in-tinde la tôte detaliurile acestor esamene, daru atâtu numai voi oserva cã ele trebuie sã consistã in trei probe: uã tese inscrișu tratãndu in tocmã despre obiectul principale la a căruia profesare se destina candidatulũ care va dispune de unu timpũ convenabile de câte-va sãptãmãni pentru lucrarea ei; acestã va fi susținutã de candidatũ înainte comisuniu insãrcinatã cu esamenul. A douã probã va fi unu esamenũ oral durãndu uã orã întrãgã de fiã-care obiectu; erã a treia probã consistã in doue sau trei lecțiuni publice asupra unor obiecte din sciința principalã pe care comisiunea le alege acordãndu și candidatulu timpulũ necesariu spre a le prepara. Dupã tôte aceste reișind candidatiũ, obținũ unu certificatũ constatãndu pe lângã altele și sciința principalã la a căruia profesare singurã voru putea fi întrebun-țãți. Acesti voru fi atunci disponibili și statul va avu la trebuințã sã numescã la posturi numai dintre ei, dupã vechime și meritele constatate in certificatele respective. Numai prin mesuri de feliulu acesta instruciunea va prosperã și la noi și se va putea pune uã stavilã la pretențiunile mai multor juni din cari s'arũ gãsi pôte numai cãți-va bunã, spre a fi întrebunțãți ca profesori in clasile elementare sau in cele inferioare din gimnasiu. Mesura admisã și la noi, ca profesorul înainte de a fi confirmatũ in postulũ seu, sã facã unu anũ de probã, este escelentã, dãndu statulu facultatea de a-lũ depãrta in casul de a se arãtã incapabile; daru casurũ asemenea s'au prezentãtũ și dupã obiceiũ mesura cea bunã a remasũ scrisã in negru pe cãrtã albã.

Sistema concursurilorũ admisã la noi la numirea profesorilor este absurdã și cea mai pucinu propriã spre a constata capacitatea candidatulu și, cea ce este și mai gravũ, nici valõrea relativã a concurenților nu pôte fi in genere recunoscutã prin acestã sistemã in care memoria și dibãcia unor candidati triumfã in cele mai multe casuri de seriositate și de conștiințe solide a celorã-alti. Concusulũ este și mai puțin meritorũ la numirea profesorilor de facultãți, este chiaru uã mesurã care atinge demnitatea lorũ, cându acestia posedũ meritele corespondetorie la înaltã misiunea a lorũ. Pe lângã esamenelã aplicate la profesori instruciunii elementare și secundare, meritele individuale și valõrea personale, constatate prin lucrãri proprie seriãse și de importanțã, sunt calitãțele cerute in alte țere de pretențiunii catedrelorũ academice; totũ aceași normã ar trebui sã fiã introdusã și la noi, celu puținũ pe câtu o permite starea de culturã in care ne aflãmũ astãlũ.

Acestea sunt òre-cari rellesiuni generale asupra organizãrii instruciunii publice la noi. Negreșitũ cã asupra acestu obiectu ar putã cineva scrie volume întregi cari arũ fi de uã importanțã cu atâtu mai mare, cu câtu la reorganizarea instruciunii se cerũ precauțiuni mai mari, spre a nu cãde din nou in greșelele cari s'au strecuratũ la organizãriile anterioare; daru unu articlu destinatũ pentru unu diariu nu comportã uã întindere mai mare, și esplicațiuni mai lungẽ ar constitui însuși regulamentulũ scolasticũ.

E. Bacaloglu.

TEATRU DE RESBELU IN POLONIA.

Nuvelele de astãlũ de la teatrul

de resbelu s'ocupã de preferințã de luptele dupã urmã in ținutul Lublinu și de constatarea biruinței Polonesilorũ lângã Zyrzyn pe calea cea mare între Warszawa și Lublin. Zyrzyn, unu locu de pucinã însemnatã, se aflã intr'uã micã depãrtare de la fortereța Demblin. Acolo, dupã raporturile din Warszawa comunicate in diariul „Cronica,” Poloniũ au cãștigatũ uã mare biruințã. Cu prilejulũ acestei biruințe guvernulũ naționale a împãrțitũ la 10 Augustu unu suplementũ straordinariu, care dice: „Dumneșeu bine cuvintezã in dependința combatanților! Uã nouã biruințã a colonelului Kruk asupra Rusilorũ lângã Zyrzyn la 8 Augustu va remãnã in anelele insurecțiunii nãstare in eternã memoria. La luptã au luatũ parte despãrțirile unite ale locotenentulu Colonelũ Grzymala, ale Maiorulu Krysinski și alũ lui Lutynski, bra-vii au fostũ conduși la atacũ de campulũ militariũ ale Vaevodinelorũ Poldlachia și Lublinu, Colonelu Kruk. — Amũ avut a face cu trei companie de infanteriã rusescã, c'uã sotnicã de casaci și doue tunuri, formãndu escorta unu transportu de bani. Luptã inãnceputũ in pãdure pe șoseauã Lublinulu, patru verște departe de stațiunea Zyrzyn. Dupã uã luptã de doue ore Rusii au fostũ desevisșitũ bãtuși și risipiți; din tötã despãrțirea lorũ n'au remasũ in viațã de câtu vr'uã sutã de omeni, cari inãpreunã cu duoi oficiãri s'au facutu prisionari. Comandanțele Rusilorũ, unu locoteninte Colonelũ a remasũ mortũ pe câmpulu bătăliei; amũ luatũ muscalilorã doue tunuri, uã multime de arme, de municiune și totũ transportul de bani (apropã trei milioane fiorini polonesi). Perderea din partea nãstare (a Polonilorũ) a fostũ de 80 morți și vulnerați. In scurtũ vomũ publica amestunturile.”

Corespondintele de la Warszawa a gazetei Breslawici descrie biruința și mai favorabile și mai deslușitũ. Elũ dice: Biruința Polonilorũ a costatũ scumpũ pe Rusi, ei au perdutũ 500 de omeni, 2 tunuri și 180,000 de ruble de aurũ și argintũ. Marturi ochiulari povestescũ întimplarea in chipulũ urmãtoriu, care și din altã parte este confirmatã in tôte amestuntelã sale: Miercuri, la 4 Augustu, s'a pornitũ aci (din Warszawa) unu transportu de 180,000 ruble argintũ ale casei militare la Lublinũ; transportulũ era escortatũ de trei companie de infanteriã, d'uã jumetate sotniã de casaci și de doue tunuri. Simbãtã, la 8 Augustu, diminețã, convoiulũ, trecãndu pãdurea de la Zyrzyn, aprope 6 mile departe de Lublin, va popritũ prin câte-va detunãture de pușcã din pãdure, cari dovãdirã presiința insurecțiunilorũ. Maiorulu rusescũ, comandantele expedițiunii ordinã a indrepta tunurile spre pãdure și incepu uã canonadã neintreruptã pãnã cândũ tunurile ajunserã ardețorie și trebui se înceteze foculu lorũ. Poloniũ, postați la ambuscadã, proflitãrã d'acestu momentũ și atacãrã cu impetuoșitate pe Rusii postați d'a lungulu șioselei, omorirã uã mare parte dintr'inșii și prinserã 140; asemenea au cãcutũ in mânelã lorũ și dișele doue tunuri pe cari însã Rusii le stricaserã mai înainte prin bțerea de cuie, precumũ și casa cu bani. Remãșita Rusilorũ lepãdã armele și fugi in mare pripã. Dupã finitulũ bătăliei, Poloniũ dederã libertate soldãților rusi prisionari, dãndũ fiã-cãruia câte uã jumetate de rublã pentru cheltuialã de drumũ; pe oficiãri ii poprirã, tunurile le ingropãrã in pãdure și plecarã, lãsãndu ordine d'a conduce pe vulnerații rusi, peste 120 omeni, între cari și maiorulũ comandatoriu, la Lublinũ. Unu colonelũ din intenãanțã care avea a preda banii la Lublinũ, remase mortũ pe câmpulu bătăliei. Din partea Polonilorũ au fostũ adunați lângã

Zyrzyn 5 despãrțiri in numerũ de aproape 2000 de omeni.

Gazeta Silesiei publicã uã altã corespondințã din Warszawa cu detã de 11 Augustu, care descrie întimplarea in chipulũ urmãtoriu: Eriã a sositũ aci nuvela despre uã biruințã ce a cãștigatũ insurecțiunii la 8 lângã Zyrzyn pe drumulũ dintre Lublinũ și Warszawa. Doui oficiãri rusi facuti prisionari dupã ce au datũ parola lorũ de onore cã nu mai vorũ combãte in acestũ resbelũ in contra Polonilorũ. Și soldãților prisionari li s'a datũ libertatea, dupã ce fiã-care priimise de la insurecțiunii cãte uã rublã pentru cheltuialã de drumũ. Cele doue tunuri au fostã aruncate in riuľ Wieprz. Marele Duce Constantinũ aflãndũ nuvela acestei afaceri, s'a bolnãvitũ, unu scomotũ dice cã dupã însãnetoșirea sa va pãrãsi Warszawa.

Foiele din Galiția nu coprinde încă nici unu felu de amestunte asupra luptei de la 8 Augustu, raporturile lorũ mergũ numai pãnã la 6; confirmã însă cã numerulu insurecțiunilorũ la districtulu Lublinulu a crescutũ, și cã este probabilã cã vorũ ataca orașulu Ianow, fortificatũ de Rusi. Diariul „Czas” dice cã insurecțiunea a facutu mari progrese, nu numai in districtele Lublinũ și Kalisk, daru și in ținutul Augustow, progrese atâtu in privința numerulu câtu și in privința armãrii. Corpurile ținutulũ Augustow au priimitũ noue reînforțãri din Lithuania. Acestũ diariũ arãtã cã corpurile lui Kolyska, Sendyk, Lubick și Ostrog, venindu din Lithuania, au trecutũ riuľ Niemen, s'afã in Polonia și au ocupãtũ orașulu și ținutul Serej. Rusii au voitũ se trecã peste Niemen aprope de Serej, darũ doue corpurã de polonesi alergãrã și-i respinsãrã inapoi, la acestã întâlnire Rusii au perdutũ 40 de omeni.

Precumũ vedemũ din relațiunile de mai susũ, publicate de diariile prusiane, insurecțiunii s'au condus la luptã de la Zyrzyn in contra Rusilor prisionari, cu umanitate, c'uã purtare cavalarescã. Se vedemũ acumũ, cumũ se conducũ soldãții rusi in contra prisionarilor poloni. Citimũ in gazeta rusescã a Balticeei urmãtorã mãcelãrie de prisionari poloni: Suntũ câte-va dișle, de cândũ Rusii au comisũ uã mare atrocitate prin mãcelulũ a 120 insurecțiunii prisionari, cari se transportãrã între Paltusk și Lomza. Despãrțirea rusescã pucinu numerosã, ce conducea transportulu prisionarilorũ, a fostũ atacatã d'uã despãrțire de insurecțiunii de 10 ori mai mare și n'avea altã șensã de câtu a-și face drumũ și a scãpa viațã. Darũ ce se facã cu prisionari? Arũ fi fostũ forte naturale a nu se mai ocupa d'acesti prisionari și a se gãndi numai la propria scãpare, darũ Rusii nu înțelesãrã lucrurile astu-felu, ci preferãrã a mãcelari, înainte d'a fugi, pe toți prisionari. Lângã Kurov, in districtulu Lublinulu s'afã septãmãna trecutã unu transportu de prisionari intr'uã situațiune analogã, — darũ aci convoiulũ era mai numerosũ de câtu insurecțiunii, cari, dupã uã luptã sãngerosã, in care de ambele părți au cãcutũ 30—40 omeni au fostũ respinși și prisionari au ajunsã la loculu destinațiunii lorũ. — Adevurulũ acestei relațiuni nu pôte fi bãnuitũ fiindũ cã este chiaru unu diariu rusescũ „Gazeta Balticeei” care o comunicã, și care vorbindũ de faptũ o calificã de atrocitate.

12—16000 galbeni se cerũ cu dobãndã legiuitã, cu ipotecã sigurã. A se adresa la Redacțiunea acestei foie la Caimata de la 12 ore pãnã la 6 dupã amezãlũ.

SOCIETATE ASIGURATOARIE DE FOCU.

Peniosu asistat din Viena cu suma Capitalu primitivu de 20,000,000 Lei Concessionat prin Dekrete Mării Salle Domnitorului...

Biroul in sliga Nemgeasku kasa Ramka. No. 580 6 3z

Reg: privilegheatu

Azienda assicuratrice din Trieste concessionata de Inaltulu Guvernu al Principatelor-Unite Romane.

(fundata de la anulul 1822.)

Fondsul societatiu florini 4000000 sa le 27000000. Rezervu din primele florini 1016889 sa le 6864001.

In urma konviesiunii dobindite de onor. Guvernu al Principatelor Unite cu aprobarea Mării Salle Domnitorului...

Pe linga Agencia Generala amezatu in Bekremu esistu in toate orasemele Romnii...

Oru ce informagi asupra statitelor nobile mi de onor Trib: Komercialu al Ilfovului...

Iacob Lebel Agentul General.

Strada nemgeasku No. 22, vis-a-vis kasele d-lui Ioan N. Triandafilu. No. 499 1 2z.

de arendat. Momiele fragiloru Polizi, Mikuznemyi mi Greci de josu distriktulu Ilfovul...

No. 560 7 2z.

Un june Romanu.

Ku stadiulu konnektu alu Agrikulturu in teorie mi in praktiku. Dorente a se angaja pe linga o momie...

CIMENTU.

La magazinu suntu insemnagiloru din kalezu Melari vizavi de otelu Fieyki a sositu o mare kantitate de Cimentu...

No. 576 6 2z.

de vinzare kasa mea din max. Izvoru suntu Mixal-Vodu No 701 vis-a-vis de d-lu Iorgu Komnalsneanu...

No. 600 1 2z.

Lecons de Pianoforte et de langues étrangères.

Le professeur soussigné donne des lecons de piano et de langues française et allemande, d'après une methode facile et agréable...

François Horn professeur de piano et de langue modernes. No. 558 1 3z.

de inciriat. Kasele mele din Maxalaea, Arzmandritu sliga Sf. Apostolu No. 3 avindu inkuneri destale...

No. 563 1 2z.

Mare okasiune.

O DROHKA, nentru zulu s'au dooi kai nupinu nertatu, se du drentu trei-zeu galbeni. A se adresa la Vizitiu strada biserika Amza No. 10.

No. 583 2 2z.

Spre cunostinta Publica!

Tovruzma srmatu de mai msluji anu suntu firma A. & B. Frajiu Kanma, prin reuagerea fratelui nostru Antonie Kanma...

No. 526 3 2z.

Pensionatu de fete.

in Ploesti. Ssb-semnatulu, invitatu de msluji din oruzmianu ploemteni sure a le facilitu edskarea...

No. 511 2z.

Pensionat de fete.

Voindu a da PBRINJILOR o nozu probu de zelsu ku kare se oknu de edskagiena...

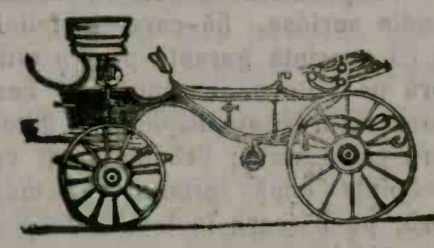
No. 595 6 3z.

de vinzare. Kasa mea din max. Biserika Doamni este de vinzare. K. Kornesku Fiul. strada Vimi la D. Ioan Mans.

No. 478 28 2z.

de arendat. Dela Sf. George viitoru 1864, momia Brataseanca din distriktulu Praxova...

Alecsandru Cocorascu. No. 533 1 3z.

Spre stiinta publica

Fuind-ku terminu de trei luni la loteria kalesnei fabrikatu nentru esnosigiu de Londra...

No. 581 12 2z.

De vinzare.

La momia DRAJNEA linga Sloin distriktulu Praxova, se afu o mare kantitate de lemne...

No. 591 8 2z.

de inkiriat. De la sf. Dimitrie mi kiaru de akumu kasele mele din sbsrbia...

No. 573 1 2z.

S'a perdut O brome ku sumu nentru de femeu jnuu inkunjeratu ku niere...

No. 587 4 2z.

de vinzare sau de inkiriatu. O gradinu avindu 25 st. faga, 20 lungu in sliga Pona Kosma...

No. 587 4 2z.

Pensionat de fete. Voindu a da PBRINJILOR o nozu probu de zelsu...

No. 595 6 3z.

de vinzare. Momia Linovu de Zistoranka ku intindere de 450 mogane...

No. 602 4 2z.

De vinzare si inkiriere, kasele mele din strada Bosselu No. 5. koloarea galbenu...

Zoie Dobrovolsky. No. 599 2 1s.

SIIRE VINZARE. DD. frajiu Givvara ad la momia JSGALIA, distriktulu Ialomiga...

No. 564 13 2z.

Notificatiune.

Ssb-semnatulu inmtungindamu ku s'au vizitu Zanise de datorie ku kezsmia sokrusu...

No. 588 4 2z.

Spre stiinta publica. a tatoru, kari doreku ku fiu loru su imbruziseze...

No. 596 1 3z.

Epitropiea Biserici sl. Spiridonu Nou

Se nobile su generalu konviesingulu ku, momia Gura-Ialomigi din distriktulu Ialomiga...

No. 572 1 3z.

de vinzare. Doua case ku lokulu loru montenesku din max. Sf. Ioanu...

No. 594 1 2z.

de inkiriat. Mamina mea de treeratu „RAMSON“ se inkirieazu de la 15 Augustu...

No. 585 2 2z.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like Grist, Flour, Beans, etc.

Medatia de bronzi a societatiu scintiforu industriale de la Paris. Peri albi nu vor mai fi.

BIBLIOGRAFIE. Au esit de sup tipar Vnuta lui Vlad Tepesu...

de arendat. Momia MOGOSHANI din distriktulu Dimboviga.

de vinzare. O pereche kai argi, mi o iapă roabu de kuzerie.

Menageria Mare! Kare se afu pe piaga Eniskonieli, nu se va prezenta...

de vinzare. Doua case ku lokulu loru montenesku din max. Sf. Ioanu...

de inkiriat. Mamina mea de treeratu „RAMSON“ se inkirieazu de la 15 Augustu...